ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НИКОЛА ОБРЕТЕНОВ” – РУСЕ

гр. Русе, ул. ”Никола Табаков”, № 4
тел.: Дирекция и администрация: 082/86-15-19; Зам.-директор: 0879029151
e-mail: ou_nobretenov@abv.bg website:

УТВЪРДИЛ:……
ЕМИЛ ТЮЛЕКОВ
Директор на ОУ „Никола Обретенов“ – Русе

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ОУ „НИКОЛА ОБРЕТЕНОВ”

ЗА УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на Педагогически съвет (№1/23.09.2022 г.)

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование в ОУ ”Никола Обретенов”, гр. Русе е подчинено на основните приоритети на правителството в посока: Изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, неговата успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение; разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Училищната програма е част от Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие и цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

Програмата е изготвена съобразно целите на Приоритетна област 5. Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция от Стратегията за развитие на училището за периода 2021-2025 година - осигуряване на приобщаваща, подкрепяща, сигурна и безопасна образователна среда за провеждане на ефективен образователен процес, за опазване и укрепване здравето на децата и учениците и за тяхното пълноценно личностно развитие, както и Приоритетна област 2. Компетентности и таланти - с подцел развитие на способностите и талантите на ученици с изявени дарби и таланти.

Начините за приобщаване на учениците са много и най-разнообразни, но в основната си част са базирани на образователни мерки. От една страна, се насърчава ученето през целия живот: специални програми обхващат децата от най-ранна възраст, от друга страна се набляга на интеркултурното образование, умението за общуване с представители на различни култури, съзнателно изграждане на толерантност. Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Четири са групите ученици, които в Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/ са определени като уязвими или с потребности от допълнителна работа:

1. **Ученици в риск** *(от ранно напускане на училище; със слаба мотивация за постигане на по-високи резултати в обучението и развитието; жертва на насилие и тормоз; жертва на въвличане в трафик на хора; полусираци и сираци, с родители емигранти; с девиантно поведение; участващи в употреба и/или разпространение на алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и опиати; участващи и склонни към развиването на зависимости към хазартни игри; от етническите малцинствени групи).*

2. **Ученици със специални образователни потребности (СОП).**
3. **Ученици с изявени дарби.**
4. **Ученици с трайни здравословни проблеми.**

Въздействието върху всеки представител от тези групи е предизвикателство пред учителите, което неизбежно води до промяна на традиционните педагогическите практики и създава нова обучителна ситуация за намиране на начини за учене и напредък за всяко дете.

Най-важното в образователната практика и взаимодействието с учениците от тези четири групи в посока на тяхното успешно приобщаване и осигуряване на равни възможности за обучение и развитие е да се прояви разбиране за тяхното различие. Ученето да се свързва със силните им страни и интересите им, а учителят да е посредникът, който да планира и улеснява процеса. Неговото майсторство следва да е в откриването на точките на включване на всяко дете в ученето, в събуждането и поддържането на желанието му да знае и изследва, в търсенето и в намирането на форми, отговарящи на засиления интерес и в прилагане на решения за активното му участие.

II. НОРМАТИВНА РАМКА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, а именно:

- Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/, обн., ДВ, бр. 79/13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.,чл.22, ал.2, т.7
- Наредбата за приобщаващо образование (ДВ, 27.10.2017г.);
- Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030);
- Националната програма за развитие България 2030;
- Закона за защита от дискриминация;
- Националната стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа 2020”;
- Националният план за интегриране на деца със СОП и/или хронични заболявания в системата на народната просвета;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- Конвенцията на ООН за правата на детето;
- Закона за закрила на детето;

- Училищната стратегия за развитие на училището за периода 2021-2025 г.;
- Училищна програма за превенция на ранното напускане от училище /УППРНУ/;
- Постановление № 100 от 8 юни 2018г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
- Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

ОУ ”Никола Обретенов”, гр. Русе е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората от уязвимите групи.

Настоящият документ е изготвен от работна група на училището и има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвимите групи.

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СИТУАЦИЯТА В УЧИЛИЩЕ.

Програмата за осигуряване на равни възможности и за приобщаване на ученици от уязвими групи е насочена към интеграцията им и тяхното приемане като хора с равни права и с различни възможности. Чрез разработването й се цели изграждането на приобщаваща учебна среда, в която децата ще могат да бъдат възможно най-независими, като в същото време се запази правото им на интегрирано обучение и образование.

В нашето училище има ученици, които проявяват особености, отличаващи ги от общоприетите норми на поведение. Това са деца предимно от уязвими групи, като ученици със СОП, от социално слаби семейства и от етнически малцинства, които трябва да бъдат приети като равнопоставени личности, като се признае тяхното право да бъдат различни. Децата от тези групи живеят в рискова социална среда: в непълни семейства или отглеждани от други роднини, деца на многочленни ромски семейства, които нямат достатъчно средства да осигурят подходящо облекло, обувки и пособия за училище, ученици със специални образователни потребности, които се нуждаят от специализирана подкрепа, за да могат да получат умения за успешно включване. Бедността на някои от домакинствата, ниското равнище на образование на родителите, здравните проблеми, недоброто владеене на официалния език, както и предразсъдъците, дискриминационните нагласи, са все още ключови фактори, които съществено влияят върху тези деца в училище, което ги поставя в неравностойно положение спрямо останалите.

При тези ученици липсата на достатъчно продължителна образователна подготовка води до дефицит на знания, умения и компетентности, необходими за пълноценната им социализация и реализация както на самите тях, така и на техните общности и семейства.

В училището има и ученици с изявени дарби, мотивирани, участващи в различни състезания, конкурси, клубна дейност и др.

Част от стратегията на училището е осигуряване на равен достъп, подкрепа за развитие и приобщаване на учениците от уязвимите групи като:

- реализира план-приема на ученици в I клас съгласно утвърдените критерии;
- осигурява възможности за включване в допълнително обучение на учениците с по-ниски резултати по учебните предмети, както и за учениците с изявени дарби и високи постижения в ученически състезания и олимпиади чрез:
    1. *включване на ученици в проекти и национални програми;*
    2. *консултации по учебните предмети с приоритетна насоченост към учениците с обучителни затруднения;*
    3. *включване в Националната програма „Ученически олимпиади и състезания" за ученици с изявени дарби, постижения и високи резултати в олимпиади и състезания.*
- утвърждаване на тематични разпределения на класните ръководители за часа на класа в началото на всяка учебна година, в които са заложени теми за провеждане на часове, с които да се осъществи първична и обща превенция на риска от употребата на алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и опиати, превенция на риска от ранно забременяване и предаваните по полов път болести, превенция на рисковото поведение и др. теми, свързани със здравното и гражданско образование, които могат да се провеждат и с външни специалисти;
- предоставяне възможност за консултиране, сътрудничество и подкрепа на учениците;
- за учениците, които са с трайни здравословни проблеми - одобряване преминаването им в индивидуална форма на обучение и утвърждаване индивидуални учебни планове и програми, по които да се проведе обучението им;
- удовлетворяване желанието за обучение в самостоятелна форма на обучение;
- включване на педагогически специалисти и на друг персонал от училището в екипите за обхват на учениците от прилежащия район на училището;
    - технически, административно и организационно съдействие на екипа за обхват;
    - при установена нужда чрез Информационната система за реализация на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на ученици (ИСРМ) Директора на училището прави писмено предложение по образец до съответните дирекции "Социално подпомагане" за предоставяне на помощ в натура за дете или ученик, като предлагат вида на помощта съобразно идентифицираните потребности на детето или ученика;

- ежемесечно, до 15-то число подаване чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование;
- създадена организация за превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище и въвеждане на получената информация в ИСРМ в съответствие с указания на министъра на образованието и науката;
- активно участие в обмена на информация между институциите чрез ИСРМ за установяване и актуализиране на статуса на всяко дете и ученик.

➢ Училището разполага с много добра материална база, която предоставя на своите възпитаници: богата училищна библиотека, ресурсен кабинет, компютърни кабинети, медицински кабинет, столово хранен (кетъринг) и др.

През учебната 2021/2022 година комисията и координаторът - зам. директорът Д.Тодоров проследяваха за изпълнението на заложените дейности. Своевременно се идентифицираха ученици, които имаха нужда от обща и допълнителна подкрепа и ученици със специални образователни потребности.

Класните ръководители уведомяваха родителите за задължението им да осигурят присъствието на учениците за провеждане на допълнителното обучение. Родителите на учениците бяха информирани на срещи с екипите за резултатите на учениците и техния образователен напредък.

Училището развива интересите и творческото мислене на учениците като предоставя групи за Занимания по интереси в различни области: математика, български език, английски език, човекът и природата, музика, информационни технологии, спорт.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

♦ Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
♦ Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
♦ Съхраняване на етнокултурното многообразие;
♦ Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности - учители, ученици, деца и родители.
♦ Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците от със специални образователни потребности в училището чрез изграждане на подкрепяща среда.
♦ Вариативност при организацията на обучението и възпитанието;
♦ Партньорски отношения с родителите,
♦ Динамично развитие на образователния модел в училище.

V. ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ:

Основната цел на програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвимите групи е да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно в общата класна стая и да участват заедно в извънкласните занимания, независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

От основната цел произтичат следните подцели:

1. Пълноценна социализация на учениците от етническите малцинства чрез пълното обхващане на учениците от уязвимите групи в образователната система.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците от етническите малцинства.
3. Спомагане за успешно реализиране на Стратегията на училището за периода 2021-2025 г.
4. Развиване на условия и гаранции за равнопоставеност в обучението.
5. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
6. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

VI. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ:

1. Културно-образователна среда за приобщаване

Средата е източник за психично развитие за децата. Тя влияе много по-силно и непосредствено на учениците, отколкото на възрастните и може да изпълни своите функции, ако е достъпна, отговаря на потребностите им, разширява начините за познание на света и личностно развитие.

2. Педагогическите специалисти

В разнообразната палитра от фактори, обезпечаващи образователното приобщаване, съществена роля има и отношението на педагогическите специалисти към децата и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им оказват адекватна подкрепа за развитие. Надграждане на постигнатите положителни резултати в предоставянето на равни възможности за достъп до качествено обучение и развитие на учениците от уязвимите групи.

3. Технологии за осъществяване на приобщаващото образование

За осъществяване на успешно приобщаващо образование всички педагогически специалисти следва да усвоят и развият нови стратегии и специфични технологии на педагогическо взаимодействие. Повишаване на уменията, компетентностите и педагогическите

практики на учителите, отнасящи се до специфичните потребности на учениците от уязвимите групи и прилагането на нова обучителна ситуация, според която се търсят и намират начини за учене и напредък на всяко дете.

4. Сътрудничество със семейството и общността

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви връзки на образователната институция и семейството на основата на общия интерес за развитието на детето.

VII. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2.1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ ”Никола Обретенов”- Русе за координатор е определен заместник-директорът, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в ОУ ”Никола Обретенов”- Русе се осъществява от екип, ръководен от координатора и социален педагог.
Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва също така различна екипна работа и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси.

Кариерното ориентиране, провеждано от консултант от кариерен център, също е част от общата подкрепа на учениците от първия до последния клас за училището.

Описаните в ПУД морални и материални награди също са част от предоставяната от ОУ ”Никола Обретенов”- Русе обща подкрепа.
Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от ОУ ”Никола Обретенов”- Русе. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай

- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на слуха
- зрителна рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- специализирани средства
- ресурсно подпомагане.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. При препоръка на допълнителна подкрепа от регионалният център, но родителите я откажат, ОУ ”Никола Обретенов”- Русе уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживеене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага, помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение.

VIII. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

I. Мерки, чрез които да се обхванат <u>учениците в риск:</u>	**Дейности**	**Участници/ Отговорни лица в/по изпълнението на мерките и дейностите**	**Контрол по осъществяване на мерките/ дейностите**
<u>Мярка 1:</u> **Повишаване на квалификацията на учителите и педагогическите специалисти**	1. Включване на учителите и педагогическите специалисти в обучения с практическа насоченост за повишаване на уменията за ранно разпознаване на ученици жертви на насилие и тормоз, жертва на въвличане в трафик на хора; обучения за работа с ученици с девиантно поведение, със слаба мотивация за учене; обучения за рисковете от употребата и развиването на зависимости към алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и опиати, към участието и развиването на зависимости към хазартни игри; обучения за повишаване на информираността на здравното и гражданско образование на учениците; за работа с родители на ученици в риск.	Комисия за квалификация, педагогически специалисти	Директор, ЗД

	2. Представяне на получените знания и умения от посетените обучения и квалификации на заседания на МО и/или на тематични педагогически съвети, съгласно плана на МО и Плана за квалификация.	Преподаватели и председатели на МО	Директор, ЗД
	3. Ранно оценяване на развитието на детето и ученика в риска от обучителни затруднения .	преподаватели, психолог	Директор, ЗД
	1. Създаването на условия за усвояване на специфични знания и умения на деца в риск. Практическо прилагане на получените знания и умения от посетените обучения /семинари/ обмени на опит и добри практики.	преподаватели	Директор, ЗД
	2. Прилагане на подходящи техники и подходи за намаляване на стреса и осигуряване на плавен преход към овладяване на официалния език - обучение чрез опита (преживяванията), консултации, чрез критична самооценка от страна на участниците на собствената им работа и др.	преподаватели, ресурсен учител	Директор, ЗД
Мярка № 2: **Развиване на условия и гаранции за равнопоставеност в обучението и осигуряване на възможности за прилагане на приобщаващо/ интегрирано обучение в училище**	1. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.	ЗД	Директор
	2. Гарантиране правото на всяко дете и ученик на достъп до училище и правото му на качествено образование.	преподаватели	Директор, ЗД
	3. Недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование.	преподаватели	Директор, ЗД
	4. Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите.	преподаватели	Директор, ЗД
	5. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му.	преподаватели	Директор, ЗД
	6. Включване на учениците в различни национални	преподаватели	Директор, ЗД

	програми, свързани с риска/рисковете и приобщаването и/или интегрирането в образователната система във взаимодействие с родителите.		
Мярка 3: **Осигуряване на устойчива подкрепяща среда**	1. Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	Класни ръководители, преподаватели, социален педагог	Директор, ЗД
	2. Екипна работа на учителите от даден клас	класни ръководители, преподаватели	Директор, ЗД
	3. Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	ЗД	Директор
	4. Консултиране на учениците и родителите за възможностите, които регионалните центрове за подкрепа на личностното развитие предоставят, чрез работата на регионалните екипи за личностно развитие, като възможност за допълнителна подкрепа.	Екип за подкрепа за личностно развитие в училище	Директор, ЗД
	5. Сътрудничество между всички участници в процеса – училището, детето/ученика, семейството и общността.	преподаватели	Директор, ЗД
	6. Намаляване влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на училището	преподаватели	Директор, ЗД
	7. Предоставяне на индивидуални консултации със социален педагог	социален педагог	Директор, ЗД НПО
	8. Участие в проекти, свързани с обучителни затруднения на деца в риск и дейности по интереси;	Комисия по проектите	Директор, ЗД
II. Мерки, чрез които да се обхванат <u>учениците със СОП:</u>	**Дейности**	**Участници/ Отговорни лица в/по изпълнението на мерките и дейностите**	**Контрол по осъществяване на мерките/ дейностите**

Мярка 1: **Развиване на условия и гаранции за равнопоставеност в обучението и осигуряване на възможности за прилагане на интегрирано обучение в училище**	1. Определяне на индивидуална учебна програма/план за работа, съответстваща на възможностите на ученика. Учителите с помощта на специалистите следвада определят подходите и формите на работа с ученика, както и темите от учебното съдържание. Програмата трябва да следва интересите на ученика, но също така тя трябва да бъде и съобразена с учебната програма на класа или да е създадена за конкретен ученик. Може да включва някои от задължителните теми по съответния учебен предмет, но може да бъде допълнена, адаптирана или направена по мярка на ученика, така че да му осигури равностоен обучителен опит като този на неговите връстници.	Ресурсен учител, логопед, психолог, екип за подкрепа за личностно развитие в училище	Директор, ЗД
	2. Повишаване на компетенциите и уменията на учителите чрез включване в обучения, курсове, семинари за развиване на уменията за ранно разпознаване на ученици с обучителни затруднения.	Класни ръководители, УК за квалификациите на педагогическите специалисти	Директор, ЗД Обществен съвет
	3. Поведенческа терапия с учениците със СОП.	Ресурсен учител, логопед, психолог	Директор, ЗД
	4. Специализирани занимания по изкуства и спорт.	Ресурсен учител, логопед, психолог	Директор, ЗД
Мярка 2: **Осигуряване на устойчива подкрепяща среда**	1. Консултиране на родителите по въпросите за развитието и затрудненията в обучението и възможностите за оказване на допълнителна подкрепа, според ЗПУО.	Ресурсен учител, класен ръководител, екип за подкрепа за личностно развитие в училище	Директор, ЗД
	2. Работа с учениците за приемане на различието - изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в класа	Ресурсен учител, класен ръководител	Директор, ЗД
	3. Осигуряване на равни възможности за спорт, отдих, туризъм и активно участие в училищния живот.	Ресурсен учител, класен ръководител	Директор, ЗД

III. Мерки, чрез които да се обхванат <u>ученици с изявени дарби</u>	**Дейности**	**Участници/ Отговорни лица в/по изпълнението на мерките и дейностите**	**Контрол по осъществяване на мерките/ дейностите**
	1. Извършване на дейности за проучване и ранно откриване на ученици с изявени дарби, заложби и способности и насърчаване на развитието и реализацията им.	Класни ръководители, преподаватели	Директор, ЗД
	2. Подпомагане включването на ученици с изявени дарби в различни общински и национални програми за закрила на деца с изявени дарби	Класни ръководители, преподаватели	Директор, ЗД
	3. Оказване на съдействие и подкрепа при подготовката и изявата на учениците в различни общински, регионални, национални и международни конкурси, състезания, олимпиади.	Класни ръководители, преподаватели	Директор, ЗД
	4. Да бъдат предлагани за награди и отличия на училищно, общинско, национално и международно ниво.	Класни ръководители, преподаватели	Директор, ЗД
IV. Мерки, чрез които да се обхванат ученици с <u>трайни здравословни заболявания</u>	**Дейности**	**Участници/ Отговорни лица в/по изпълнението на мерките и дейностите**	**Контрол по осъществяване на мерките/ дейностите**
<u>Мярка 1:</u> **Осигуряване на свободен достъп и придвижване до и в училище**	1. Лесно откриване на архитектурните елементи в сградата	Директор	Директор, ЗД
	2. Наличие на санитарно-хигиенни и спомагателни помещения – на първия етаж в сградата.	Директор	Директор, ЗД
	3. При възможност изграждане на вътрешен асансьор или друго приспособление в училище за безопасно и безпроблемно придвижване на учениците с двигателни затруднения.	Директор	Директор, ЗД
<u>Мярка 2:</u>	1. Адаптиране на съоръжения за учене и игра, подходящи за	преподаватели	Директор, ЗД

Предоставяне на равен достъп до качествено обучение и образование	деца и ученици с увреждания;		
	2. Осигуряване на равни възможности за обучение в училище чрез предлагане и прилагане на формите за обучение и училищни учебни планове, според ЗПУО.	Директор, ЗД, преподаватели	Директор, ЗД
	3. Достъпност на интернет пространството и подходящи условия за използване на информационните технологии;	преподаватели	
Мярка 3: **Осигуряване на устойчива подкрепяща среда**	1. Повишаване степента на информираност на обществото за проблемите и възможностите на учениците с трайни увреждания и промяна в нагласите спрямо тях чрез инициране и участие в срещи, дискусии, семинари, работа по проекти и др.	Класни ръководители, учители, соц. работник, ресурсен учител, мед. лице	Директор, ЗД
	2. Осигуряване на терапевтична подкрепа и рехабилитация на децата и учениците;	мед. лице	Директор, ЗД
	3. Консултиране на родителите и учениците за формите на обучение в училище, според ЗПУО и прилаганите към тях училищни учебни планове.	Класни ръководители, учители, ЕПЛР	Директор, ЗД
	4. Консултиране на учениците и родителите за възможностите, които регионалните центрове за подкрепа на личностното развитие предоставят, чрез работата на регионалните екипи за личностно развитие, като възможност за допълнителна подкрепа.	Екип за подкрепа за личностно развитие	Директор, ЗД

IX. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ, ПРЕДВИД ЕПИДЕМИОЛОГИЧНАТА ОБСТАНОВКА В СТРАНАТА:

1. Идентифициране на лица, които имат условия, които ги излагат на по-висок риск от сериозно заболяване (например диабет, сърдечни и белодробни заболявания и др.): преглед на медицинските бележки и амбулаторни листи;
2. Извършване на превантивна дейност с цел установяване на податливи на заболяването лица: провеждане на извънреден инструктаж на всички ученици и периодични инструктажи през учебната година;

3. Почистване и дезинфекциране на работните места - класни стаи, дръжки на вратите, чинове, маси, бюра, дъски, уреди за двигателна активност съгласно "Алгоритъм на дезинфекционните мероприятия в обекти с обществено предназначение в условията на епидемично разпространение на COVID-19" на Националния център по заразни и паразитни болести;
4. Хигиена на ръцете;
5. Разделяне на местата за сядане на учениците с максимално пространство между чиновете;
6. Почистване на подове и индивидуални столове за игра и почивка на децата;
7. Обособяване на индивидуални зони за работа и игра;
8. За предпочитане - игри на открито и уроци на открито с разделяне на дворните пространства с обособени зони;
9. Осигуряване на работни материали за индивидуална работа с еднократна употреба - игри, табла, модели с гумирани повърхности,
10. Решения за надеждна комуникация в електронна среда при необходимост;
11. Обследване на места за изяви на учениците, нуждаещи се от допълнителна подкрепа - концертни зали, места за социално-образователно приобщаване;
12. При провеждане на обучения, свързани с пътувания:
    - Осигуряване на предпазни маски и ръкавици, мокри кърпи и дезинфектант за шофьорите и пътуващите;
    - Инструктиране на шофьорите за почистване и дезинфекция на автобуса, съгласно изискванията за безопасност;
    - Ограничаване на контакта между шофьора и пътуващите деца - първа седалка;
    - При възможност - пътуване на по-малко деца в автобус;
    - При наличие на втора врата на автобуса - насочване на учениците за приоритетното и ползване и отдалечаване от водача.

X. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА.

Изпълнението на мерките и дейностите на училищната програма се осигурява основно чрез средствата на училищния бюджет. За тяхното по-ефективно и по-глобално обезпечаване е необходимо да се предприемат последователни действия за осигуряване на финансов ресурс чрез кандидатстване по общински, национални програми и европейски програми, както и към български и чуждестранни неправителствени организации.

XI. АКТУАЛИЗИРАНЕ, ОТЧЕТНОСТ И МОНИТОРИНГ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институциии, неправителствения сектор и училищната общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Училищната програма е отворена към допълнения и актуализиране и следва да се спазва от всички педагогически специалисти, работещи в училището.

С цел по-висока ефективност на мерките и дейностите от настоящата програма ще се осъществява текущ мониторинг и контрол от директора на училището и заместник-директора през цялата учебна година.

В края на всяка учебна година се изготвя отчетен доклад за изпълнението на програмата, който се представя пред педагогическия съвет на училището.

Изработили:

Председател:……

/ К. Николова /

Членове: 1……

/С. Петрова/

2……..

/Т. Радева /

3…….

/И. Костова/